

OUCH!

Ikmēneša informācijas drošības izdevums tev

Izvairieties no visbiežāk sastopamajām e-pasta kļūdām

E-pasts joprojām ir viens no galvenajiem saziņas veidiem gan personīgajā, gan profesionālajā dzīvē. Tomēr diezgan bieži, izmantojot e-pastu, mēs paši sev varam kļūt par lielākajiem ienaidniekiem. Šeit ir visbiežāk sastopamās kļūdas, ko cilvēki pieļauj, izmantojot e-pastu, un kā no tām izvairīties.

Automātiska aizpildīšana

Automātiska aizpildīšana ir ierasta funkcija lielākajai daļai e-pasta klientu. Rakstot tās personas vārdu, kurai vēlaties nosūtīt e-pastu, jūsu e-pasta programmatūra automātiski atlasa jums vajadzīgo e-pasta adresi. Tādējādi jums nav jāatceras visu kontaktpersonu e-pasta adreses, tikai viņu vārdi. Problēma rodas tad, kad jūs pazīstat cilvēkus, kuriem ir līdzīgi vārdi, un automātiska aizpildīšana var ļoti viegli atlasīt nepareizu e-pasta adresi. Piemēram, jūs plānojat nosūtīt konfidenciālu e-pasta ziņojumu savai kolēģei "Annai Kārklīnai", bet tā vietā automātiskā aizpildīšana izvēlas jūsu bērna basketbola treneres "Annas Kalniņas" e-pasta adresi. Un jūs nosūtāt konfidenciālu darba e-pastu kādam, ko tik tikko pazīstat. Vienmēr vēlreiz pārbaudiet vārdu un e-pasta adresi jebkurā konfidenciālā e-pasta ziņojumā *pirms* noklikšķināt uz pogas Sūtīt. Vēl viena iespēja ir pievienot adresāta e-pasta adresi *pēc tam*, kad esat uzrakstījis ziņojumu, pārliedzinoties, ka esat izvēlējis pareizo personu.

Atbildēt visiem

Sagatavojot e-pastu, jums ir ne tikai "Kam" lauks, bet arī "CC:" iespēja. "CC:" nozīmē "Papildsaņēmējs" (Carbon Copy), kas ļauj pievienot papildu personas jūsu e-pastam un informēt tās. Ja kāds cits jums nosūta tādu e-pastu un pie e-pasta ziņojuma ir pievienojis papildsaņēmējus, jums jāizlemj, kā atbildēt: tikai sūtītājam vai visiem, kas iekļauti e-pastā, izmantojot funkciju "Atbildēt visiem". Ja jūsu atbilde ietver konfidenciālu informāciju, jūs, visticamāk, vēlēšities atbildēt tikai sūtītājam. Tomēr esiet piesardzīgs, jo ir ļoti viegli kļūdaini noklikšķināt uz "Atbildēt visiem", kas nozīmē, ka jūs nosūtītu atbildi visiem e-pasta ziņojumā iekļautajiem adresātiem. Tātad – atbildot uz konfidenciālu e-pasta ziņojumu, vienmēr vēlreiz pārbaudiet, kam sūtāt atbildes ziņojumu, *pirms* noklikšķināt uz Sūtīt.

Emocijas

Nekad nesūtiet e-pastu, ja esat emocionāli satraukti – tas var jums kaitēt nākotnē, iespējams, pat maksās draudzību vai darbu. Tā vietā veltiet brīdi sev un mierīgi sakārtojiet domas. Ja jums ir nepieciešams atbrīvoties no negatīvām emocijām, atveriet jaunu e-pastu (pārliedzinoties, vai sadaļā KAM nav vārda vai e-pasta adreses) un ierakstiet tieši to un tieši tā, ko un kā vēlaties pateikt. Pēc tam piecelieties un aizejiet prom no datora – vai nu pagatavojiet sev kafijas tasi vai dodieties pastaigā.

Kad atgriezīsities, izdzēsiet ziņojumu un sāciet no jauna. Iespējams, jums palīdzēs tas, ka draugs vai kolēģis pirms atbildes nosūtīšanas objektīvi pārskatīs jūsu atbildes melnrakstu. Vai vēl labāks risinājums – kad esat nomierinājies, varbūt piezvaniet un vienkārši aprunājieties ar šo personu vai, ja iespējams, izrunājiet aci pret aci. Cilvēkiem var būt grūti izprast jūsu nodomu, ja viņi izlasa tikai e-pastā rakstīto, tāpēc jūsu ziņojums var labāk izklausīties pa tālruni vai, ja tas izteikts personīgi. Atcerieties, tiklīdz esat nosūtījuši e-pasta ziņojumu, tas pastāvēs mūžīgi.

Privātums

Visbeidzot, e-pastam ir maza privātuma aizsardzība. Jūsu e-pastu var izlasīt ikviens, kurš tam piekļūst, līdzīgi kā ar pastkarti, kas nosūtīta pa pastu. Jūsu e-pastu var viegli pārsūtīt citiem, ievietot publiskos forumos, izmantot, balstoties uz tiesas rīkojumu, vai izplatīt pēc servera uzlaušanas. Ja jums ir vēlme pateikt kādam ko privātu – piezvaniet viņam. Ja e-pasta sūtīšanai izmantojat savu darba datoru, atcerieties, ka darba devējam, pārtraugot darba resursu izmantošanu, var būt tiesības uzraudzīt un, iespējams, pat lasīt jūsu e-pastu.

Pielikumi

Ja ziņojumam pievienojat dokumentus, pirms nosūtīšanas vēlreiz pārbaudiet, vai esat pievienojis pareizo datņu pareizās versijas.

Viesredaktors

Stefānija AK Šilinga (Steffanie AK Schilling) ir kiberdrošības zvaigzne – viņas saknes meklējamas sociālajās zinātnēs. Godināta par “novatori un būtisku izmaiņu ieviešanu kiberdrošībā”, viņa ir viena no kustības “ShareTheMicInCyber” aizsācējām un šobrīd darbojas kā visu laiku jaunākā “Infragard” viceprezidente Ziemeļu Ohaio. Viņa ir ļoti pieprasīta lektore par dažādību, vienlīdzību, iekļaušanu, taisnīgumu, kā arī par drošības izpratni un ar to saistītu izglītošanu. (<https://www.linkedin.com/in/steffanieschilling/>).

Resursi

Sociālā inženierija: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/social-engineering-attacks/>

Identitātes zādzība: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/identify-theft/>

Karjera kiberdrošībā: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/a-career-in-cybersecurity/>

Tulkojums: CERT.LV

OUCH! izdod SANS institūts programmas “Security Awareness” ietvaros un tas tiek izplatīts saskaņā ar [Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licences nosacījumiem](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/). Jūs varat brīvi dalīties ar šo biļetenu vai izplatīt, kamēr jūs to nepārdodat un nepārveidojat. Redakcijas kolēģija Valters Skrivenss (Walter Scrivens), Fils Hofmans (Phil Hoffman), Alans Vagoners (Alan Waggoner), Leslija Ridauta (Leslie Ridout), Princesa Janga (Princess Young).